

DDO-52-38(2)/14/MP

Warszawa, 25 marca 2014 r.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Polityki Rodzinnej

Data wpływu: 27-03-2014 -152

L. dz. 34255/2741

KANCELARIA OGÓLNA
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
00-513 Warszawa, ul. Nowogrodzka 1/3/5

Data wpływu: 2014-03-27 -201-

Nr pisma 34255

Pani
Dorota Wójtowicz
Zastępca Dyrektora
Wydziału Współpracy i Rozwoju
Śląski Urząd Wojewódzki
ul. Jagiellońska 25
40-032 Katowice

DSR-III-073-4-3KG/14

Szanowna Pani Dyrektor,

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 stycznia 2014 r., przekazane do UOKiK przy piśmie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 stycznia 2014 r. (znak: DSR-III-073-4-KG/14), dotyczące udzielania pomocy de minimis w ramach programu „Maluch”, pragnę przedstawić następujące wyjaśnienia.

Z przekazanych przez MPiPS informacji wynika, iż od 2011 r. Ministerstwo realizuje program „Maluch”, mający na celu wsparcie ze środków budżetu państwa podmiotów realizujących zadania w zakresie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (żłobków, klubów dziecięcych, dziennych opiekunów). Od 13 lipca 2013 r. możliwe jest udzielanie ww. wsparcia (do 80% kosztów realizacji zadania) podmiotom niepublicznym prowadzącym działalność w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2013 r. poz. 1457). W ramach przedmiotowego programu dofinansowane było zapewnienie funkcjonowania nowych miejsc opieki utworzonych w 2013 r. w żłobkach i klubach dziecięcych oraz u dziennych opiekunów.

Zasady zakładania i prowadzenia działalności w zakresie żłobków, klubów dziecięcych oraz dziennych opiekunów określa ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Zgodnie z art. 8 ust. 1 tej ustawy, żłobki i kluby dziecięce mogą być tworzone i prowadzone przez gminy, osoby fizyczne oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Nadzór nad żłobkami, klubami dziecięcymi oraz dziennymi opiekunami sprawuje wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy miejscowo. Jednocześnie zgodnie z art. 60 ww. ustawy podmioty prowadzące żłobek, klub dziecięcy lub zatrudniające dziennych opiekunów mogą otrzymać na każde dziecko objęte przedmiotową opieką dotację celową. Wielkość i zasady ustalania oraz rozliczania przedmiotowej dotacji celowej określa rada gminy w drodze uchwały.

Pragnę w tym kontekście zwrócić uwagę na decyzję Wysokiej Władzy EFTA¹ w sprawie publicznego finansowania gminnych instytucji opieki nad dziećmi w Norwegii². W niniejszej decyzji Władza stwierdziła, że zapewnienie świadczeń przedszkolnych może stanowić działalność gospodarczą. Jednakże w tym konkretnym przypadku ocenianym przez Władzę,

¹ Wysoka Władza EFTA pełni w Europejskim Stowarzyszeniu Wolnego Handlu, do którego należy Norwegia, rolę podobną do tej, jaką odgrywa Komisja Europejska w UE i stosuje w ramach swojej działalności reguły pomocy publicznej analogicznie do tych, jakie określono w TFUE.

² Decyzja nr 39/07/COL z dnia 27 lutego 2007 r., podtrzymana orzeczeniem Trybunału EFTA (odpowiednik Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w UE) z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie E-5/07 Private Branehagers Landsforbund v. Wysoka Władza EFTA.

wspieranie rodziców w zakresie opieki i wychowania dzieci było zadaniem publicznym. Publiczny charakter zadania wynikał w szczególności z odpowiedzialności władz publicznych za funkcjonowanie sektora ww. świadczeń, zobowiązania gmin do zapewnienia wystarczającej liczby miejsc opieki nad dziećmi niezależnie od kosztów zagwarantowania tych świadczeń oraz dofinansowywania ze środków publicznych zarówno gminnych instytucji zapewniających opiekę przedszkolną, jak i instytucji niepublicznych. Jednocześnie określono maksymalne stawki opłat nakładanych na rodziców w wysokości 2250 NOK, co stanowiło około 20% kosztów opieki nad dziećmi (niezależnie od tego, czy przedszkole było prowadzone przez gminę, czy przez podmiot prywatny) i w praktyce uniemożliwiło konkurencję cenową pomiędzy podmiotami realizującymi ww. świadczenia. Norweski system opieki przedszkolnej zawierał element solidarności znajdujący swój wyraz w stałej kwocie opłaty, niezależnie od rzeczywistych kosztów opieki nad danym dzieckiem.

W przedmiotowej sprawie Władza, odnosząc się do przesłanki zakłócenia konkurencji oraz wpływu na wymianę handlową, zwróciła uwagę, że gmina jest zobowiązana do zapewnienia opieki przedszkolnej nad dziećmi tylko dla jej mieszkańców i pokrywa jedynie koszty funkcjonowania ośrodków opieki w danej gminie. Z drugiej strony, stwierdzono, że w Norwegii nie ma podmiotów zagranicznych oferujących tego rodzaju świadczenia. Władza uznała także za mało prawdopodobne zainteresowanie zagranicznych podmiotów świadczeniem ww. opieki w Norwegii, ze względu na ograniczenie maksymalnych stawek wpłat rodziców oraz ograniczenie zobowiązania gmin do pokrywania ze środków publicznych tylko poniesionych kosztów funkcjonowania niepublicznych ośrodków opieki nad dzieckiem, w wysokości nieprzekraczającej kosztów ponoszonych przez podobne ośrodki opieki nad dziećmi, których właścicielem jest gmina. W związku z powyższym, Władza uznała, iż przedmiotowe wsparcie nie dotyczy działalności gospodarczej (publiczne placówki opieki przedszkolnej nie są przedsiębiorstwami) i nie wpłynie na wymianę handlową, a tym samym nie stanowi pomocy publicznej.

Mając na uwadze konstrukcję polskiego systemu opieki nad dziećmi opartego na przepisach ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3, należy zauważyć, że przedmiotowa działalność stanowi realizację obowiązku państwa w zakresie zapewnienia dostępu do opieki i wychowania i jest w tym zakresie (wskazanym w ww. ustawie) finansowana przez państwo, także w odniesieniu do placówek niepublicznych. Jednocześnie, w praktyce działalność ta nie ma charakteru transgranicznego (ma zasięg lokalny), brak jest bowiem zainteresowania ze strony obywateli zamieszkujących w innych państwach członkowskich do korzystania ze żłobków, klubów dziecięcych oraz z usług opiekunów dziennych prowadzących działalność w Polsce, w szczególności oddalonych od granicy. W związku z powyższym, dofinansowanie udzielane w ramach programu „Maluch” nie będzie podlegało - co do zasady - przepisom o pomocy publicznej.

DYREKTOR
Departament Pomocy Publicznej
Z poważaniem,
1. [Podpis]

Do wiadomości:

Pani Janina Szumlicz
Dyrektor
Departament Polityki Rodzinnej
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej